

## MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

### 6. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

#### I.

30 pont

#### **Olvasd el a következő szöveget, majd válaszolj a kérdésekre/oldd meg a feladatokat!**

*A bolond kútásó csinált már száz kutat is – ezeret is. Az ásója elébb karcos földbe vajt, aztán lágy agyagba, s aztán tocsogott és locsogott. Volt úgy, hogy sziklát is kellett csákányoznia, de csinálta, vágta, repesztette, ameddig nem tocsogott és locsogott. Ilyenkor a kútásó felnézett a sötétből, kicsit elvakította a becsillanó kerek égdarab, de mit sem törődött vele, elkiáltotta magát: víz!*

*Az emberek meg örültek a víznek, akkor is, amikor szikes réteken pár méter mélyről kiáltott, s akkor is, amikor várudvarok közepén mélységes mélyből bugyborékolta föl a kiáltás: víz!*

*Becsülték a kútásót, pénzt adtak neki, frissen sült pogácsát, fekhelyet, kalaplengetést. Dehogyan nevezték bolondnak!*

*Akkor kezdték bolondnak nevezni, amikor se szó, se beszéd, abbahagyta a kútásást, kifeküdt egy kerek rétet közepére, karját a tarkója alá illesztette, és naphosszat bámulta az eget.*

*Sokan keresték, mondták, kút kellene nekik, de a kútásó a fejét rázta fektében.*

*– Elég kutat ástam már – mondta –, embermagasságúit is, meg olyant is, amiben elfáradt a hangom, mire fölért. Most már valami mást akarok.*

*– Mi mást? – kérdezték tőle.*

*– Mi mást akarhatnék csinálni? Hát kutat!*

*Az emberek meg összesúgtak, összebúgtak.*

*– Bolond ez, bolond – mondogatták –, azt mondja, nem akar kutat ásni, meg hogy kutat akar ásni. Bolond ez!*

*A kútásó meg csak feküdt naphosszat, karja a tarkója alatt. Akkor már úgy hívta az egész világ: a bolond kútásó. Azok is, akik az ő kútjai vizét itták.*

*De egy szép napon felkerekedett a kútásó, hazament a szerszámaiért. És nekilátott a munkának. Na, de ki hallott már olyat. Futottak is szerteszét a hírvivők.*

*– Egészen megbolondult! Ássa a levegőt.*

*Nosza kirontottak a rétre, körülállták, hahotáztak. De lassan-lassan torkukra forrt a nevetés. Mert jól látszott, hogy a kútásó szerszáma nyomán nagy darabok hasadnak ki a levegőből, s lám, egyszerre csak a kútásó elindult fölfelé. Csákányozott és lapátolt, kalapált és vésett, a kör alakú lyuk egyre mélyült, a kútásó egyre magasabban dolgozott. Átvágta magát a sűrű levegőrétegen, felhők szikláit véste önfeledten, s ment, ment csak egyre följebb, fénylő porok, csillagdarabok szitáltak, hullottak az égi kútból a földre. Lassan-lassan már alig látták, kicsi kis pont lett a kútásó, de azért a hang jól lehallatszott, mert biztos tocsogott és locsogott már odafönt, és a kútásó kiáltott, ahogy szokott, örömteli hangját megpengette égi kútjának kürtője. De hogy mit kiáltott, nem értette senki.*

(Lázár Ervin: *A bolond kútásó* - részlet)

1. **Hogyan fejezték ki az emberek a kútásó iránt érzett megbecsülésüket?** 3 pont  
2. **Miért változott meg az emberek vélekedése a kútásóról? Válaszolj a szöveg alapján!** 7 pont  
3. **Értelmezd a következő kifejezéseket!** 5 pont

*mit sem törődött vele*

*se szó, se beszéd*

*csak feküdt naphosszat*

*egy szép napon felkerekedett*

*torkukra forrt a nevetés*

4. **Vajon hogyan végződött a történet? Írd meg a befejezést 10-15 mondatban!** 15 pont

**II.** 40 pont

Írd meg egy 1-1,5 oldalnyi elbeszélő fogalmazás formájában az alábbi népdalban megszólaló csalódott lány történetét! Írásodnak adj címet is!

*Akkor szép az erdő, mikor zöld,  
Mikor a vadgalamb benne költ.  
A vadgalamb olyan, mint a lány,  
Fáj a szíve a legény után.*

*Nem vagyok én oka semminek,  
Édesanyám oka mindennek:  
Mért nem adott engem olyannak,  
Akit választottam magamnak?*

**III.** 20 pont

1. **Az első szó utótagja megegyezik a mellette lévő előtagjával. Írd be a pontok helyére a közös szót!** 10 pont

**Például: vihar felhő szakadás (viharfelhő-felhőszakadás)**

*virág.....takaró*

*három.....mérő*

*napra.....szél*

*jég.....kabát*

*ökör.....tanú*

*csiga.....ház*

*szökő.....ásó*

*szem.....tál*

*kézi.....rúgás*

*jár.....tárgy*

2. **Magyarázd meg, mi a humor forrása az alábbi viccekben!** 10 pont

– *Jean, elég a borraivaló?*

– *Ha meggyűjtja...*

*Jean fejhallgatóval zenét hallgat.*

– *Jean, milyen a szám?*

– *Ne haragudjon, uram, de a grófkisasszonyé szebb.*

**Megjelenés: 10 pont**

**Összesen: 100 pont**

**MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY  
JAVÍTÓKULCS**

**6. osztály**

**I. 30 pont**

**1. Lehetséges válasz: 3 pont**

*Az emberek becsülték a kútásót, pénzt adtak neki, frissen sült pogácsát, fekhelyet, kalaplengetéssel üdvözölték.*

**2. Lehetséges válasz: 7 pont**

*Az emberek azért tartották bolondnak a kútásót, mert nem értették, hogy miért szakított régi mesterségével, senki sem tudta, miért lustálkodik naphosszat. Akkor rökönnyödnék meg a legjobban, amikor érdeklődésükre a kútásó azt felelte, hogy kút helyett kutat szeretne ásni.*

**3. Lehetséges válasz: 5 pont**

*nem foglalkoztatja a dolog  
váratlanul, meglepetésszerűen  
egész nap feküdt  
egyszer csak elindult  
abbahagyták a nevetést*

**4. Értékelési szempontok: 15 pont**

- igazodás az adott helyzethez – 2,5 pont
- témataratás – 2,5 pont
- eredetiség, kreativitás a szövegalkotásban – 5 pont
- helyesírás, nyelvhelyesség – 5 pont

**II. 40 pont**

Az elbeszélő fogalmazás sajátosságainak betartása	5 pont
Témataratás	10 pont
Találó cím	5 pont
Eredetiség, ötletesség	10 pont
Logikus gondolatmenet	5 pont
Nyelvhelyesség, helyesírás	5 pont

**III. 20 pont**

1. Minden helyes megoldás 1 pont. 10 pont

**ágy, szög, forgó, eső, szem, lépcső, kút, üveg, labda, mű**

2. Lehetséges válasz: 10 pont

*A humor forrása az azonos alakú szavak jelentéseinek felcserélése: a viccben megszólalók az elég és a szám szavakat különböző jelentéseikben használják.*

**Megjelenés: 10 pont**

**Összesen: 100 pont**